

Kredietcrisis

Omdat de kredietcrisis al een jaar lang geduurd heeft, geven Struijs en Pilic van de **Rabobank** een overzicht van de maatregelen die overheden en centrale banken genomen hebben. Zij stellen dat de eerste ingrepen van de centrale banken van een jaar geleden, die bestonden uit het beschikbaar stellen van extra liquiditeit, onvoldoende waren om het vertrouwen in de financiële markt te herstellen. Om het vertrouwen te herstellen grepen diverse overheden hierom in, in de vorm van kapitaalverstrekking en garantstelling. Volgens de auteurs zijn deze maatregelen effectief, omdat er voorzichtige tekenen van ontspanning op de geldmarkt zichtbaar zijn. Zo is het Europese driemaands interbancaire tarief in een maand gedaald van 5,4 naar 4,4 procent.

Struijs, A. en D. Pilic (2008) *Een (in)greep vanuit de staatskas? Rabobank themabericht nr 25.*

Chronisch ziek

Voor het **Sociaal en Cultureel Planbureau** analyseren Cardol *et al.* de positie van chronisch zieken op de arbeidsmarkt. Zij stellen dat het overheidsbeleid zich op dit terrein vooral gericht heeft op het wegnemen van belemmeringen voor de toetreding tot de arbeidsmarkt, zoals de toegankelijkheid van gebouwen en openbaar vervoer voor rolstoelen. De auteurs constateren dat ook persoonlijke percepties van chronisch zieken bijdragen aan de prestaties op de arbeidsmarkt. Zo hebben mensen met een baan de perceptie dat de gevolgen van een ziekte minder erg zijn. Omgekeerd zorgt de mate waarin iemand zijn ziekte ervaart als hinderlijk voor een lagere werktevredenheid.

Cardol, M., M. Emmen en M. Rijken (2008) *Werk en tevredenheid onder chronisch zieken met een langdurige lichamelijke beperking: de rol van individuele competenties.* Den Haag: SCP.

IJsland

Voor het **Centre of Economic Policy Research** analyseren Buiters en Sibert het bankenmodel in IJsland. Het fundamentele probleem van de IJslandse bankensector is dat IJsland een klein land is met een eigen valuta en een internationaal actieve bankensector. Door de grote hoeveelheid uitstaande buitenlandse leningen was het onmogelijk voor de IJslandse centrale bank om effectief als *lender of last resort* op te treden. Hierdoor ontstaat volgens de auteurs de mogelijkheid dat een *bank run* door een tekort aan liquiditeit optreedt, zelfs wanneer banken solvent zijn. Buiters en Sibert stellen dat de crisis in IJsland niet plaats had hoeven vinden als IJsland deel was geweest van het eurogebied, zodat de ECB als *lender of last resort* had kunnen optreden.

Buiters, W. en A. Sibert (2008) *The Icelandic banking crisis and what to do about it: the lender of last resort theory of optimal currency area's.* CEPR policy insight nr 26.

Ei

Om de concurrentiepositie van de Nederlandse eiersector tussen nu en 2012 in te schatten, maakt Van Horne van het **LEI** een vergelijking tussen een aantal EU-landen, Brazilië en de Verenigde Staten. Hij stelt dat de kostprijs van eieren binnen de EU sneller zal stijgen dan de kosten buiten de EU. Deze prijsstijging komt onder meer door het duurder worden van op graan gebaseerd kippenvoer, wat Brazilië en de Verenigde Staten beter kunnen opvangen door een relatief groot lokaal aanbod van graan. De kosten in Nederland en Duitsland zullen daarnaast sneller stijgen dan in de rest van Europa, omdat in deze landen extra regels zullen worden ingevoerd op het gebied van dierenwelzijn en milieu.

Horne, P. van (2008) *Productiekosten van eieren. Een internationale vergelijking.* LEI-rapport nr 2008-071.

Olie

Voor het **National Bureau of Economic Research** verklaart Hamilton waarom de ruwe-olieprijs in de zomer van 2008 zo hoog was. Hij stelt dat dit komt door een combinatie van een lage vraagelasticiteit, een verhoogde vraag door economische groei in opkomende economieën en de beperkte mogelijkheden van de OPEC om extra olie te produceren. Daarnaast stelt Hamilton dat de schaarse speculatie gestimuleerd kan hebben, hij verwacht namelijk niet dat de fundamentele determinanten van de ruwe-olieprijs in een paar maanden zo veel veranderd zijn dat de stijging van de olieprijs alleen daaruit verklaard kan worden.

Hamilton, J. (2008) *Understanding crude oil prices.* NBER werkdokument nr 14492.

Kunstenaars

Voor het **Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt** vergelijkt Coenen de situatie van Nederlandse afgestudeerden van het kunstvakonderwijs met andere Europese landen en afgestudeerden in het totale hbo-onderwijs. Nederlandse afgestudeerden vinden in vergelijking tot Europese kunstenaars relatief snel een baan. Zestig procent van de afgestudeerden is binnen zes maanden werkzaam en nog eens dertig procent vindt binnen de daarop volgende drie maanden een baan. Vijf jaar na het afstuderen is ongeveer elf procent werkloos, tegenover 3,5 procent van het totale aantal hbo-afgestudeerden. Het gemiddeld bruto startsalaris voor afgestudeerden van het kunstvakonderwijs ligt met 1014 euro per maand onder het Europese gemiddelde van 1090. Van de afgestudeerden van het kunstvakonderwijs werkt vijftig procent als zelfstandige, tegenover vijf procent van de totale hbo-afgestudeerden.

Coenen, J. (2008) *De arbeidsmarktsituatie van afgestudeerden van het Nederlandse kunstvakonderwijs in internationaal perspectief.* ROA technical report nr 2008/3.

SINDS 1916

Integratie

Het **Centraal Bureau voor de Statistiek** bericht over integratie en stelt daarbij dat niet-westerse allochtonen op diverse gebieden achterstanden hebben op autochtonen en westerse allochtonen. De achterstanden zijn in de loop van de tijd wel kleiner geworden, met name voor tweedegeratie-allochtonen. De werkloosheid van niet-westerse allochtonen is tussen 2005 en 2007 gedaald van 27 procent in 2005 naar vijftien procent in 2007, terwijl deze daalde van elf procent naar acht procent voor autochtonen. De arbeidsparticipatie van allochtonen blijkt daarnaast sterker afhankelijk van de conjunctuur dan de participatie van autochtonen, omdat zij vaker een flexibel contract hebben. Onder de hoogopgeleiden is er volgens het CBS vrijwel geen verschil tussen allochtonen en autochtonen.

CBS (2008) *Jaarrapport integratie 2008*. Voorburg: Centraal Bureau voor de Statistiek.

Bereikbaarheid

Bhansing van het **EIM** stelt dat het midden- en kleinbedrijf wordt geconfronteerd met knelpunten op het gebied van bereikbaarheid door een toenemende verkeersomvang. Hierbij stelt de auteur wel dat de bereikbaarheidsproblemen zijn afgenomen ten opzichte van vijf jaar geleden. In 2003 zei nog 22 procent van de middelgrote en kleine ondernemingen dat zij hinder ondervonden op het gebied van bereikbaarheid, tegenover vijftien procent in 2007. Volgens de auteur komt dit niet zozeer doordat de problemen kleiner zijn geworden, maar doordat er zich een proces van gewenning heeft voorgedaan. Bhansing stelt dat de overheidsmaatregelen om meer wegen aan te leggen en te verbreden kunnen helpen bij het verlichten van de bereikbaarheidsproblemen.

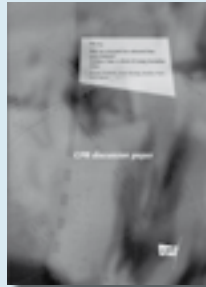
Bhansing, P. (2008) *MKB pakt knelpunten van bereikbaarheid aan*. Zoetermeer: EIM.

Doelen

Voor het **Centre for Economic and Financial Research** onderzoeken Suvorov en Van de Ven in hoeverre het stellen van doelen dienst kan doen als een zelfreguleringsmechanisme. Een zelfreguleringsmechanisme kan volgens de auteurs nuttig zijn als een irrationeel hoge waarde wordt toegekend aan de huidige consumptie, het zogenaamde *hyperbolic discounting*. Door gebruik te maken van het feit dat mensen verlies zwaarder wegen dan winst, stellen de auteurs dat het stellen van eigen doelen een geloofwaardig mechanisme tegen kortzichtigheid kan zijn. Als het niet-nakomen van het doel ervoor zorgt dat zelfrespect verloren wordt en de kosten van het verliezen van zelfrespect groot zijn, is het mogelijk om hiervan een geloofwaardig instrument te maken.

Suvorov, A. en J. van de Ven (2008) *Goal setting as a self-regulation mechanism*. CEFIR/NES werkdocument nr 122.

Criminelen

Criminelen investeren minder in hun eigen menselijk kapitaal dan niet-criminelen. Webbink *et al.* vragen zich voor het **Centraal Planbureau** af waarom dit zo is. Zij stellen dat uit de bestaande literatuur vaak naar voren komt dat een grotere investering in onderwijs de kans op crimineel gedrag verkleint, terwijl de causaliteit ook andersom kan liggen. Om dit te onderzoeken gebruiken de auteurs data over Australische tweelingen en vinden dat crimineel gedrag op jonge leeftijd een sterk negatief effect heeft op de keuze voor de investeringen in menselijk kapitaal. De auteurs stellen dat hun bevindingen suggereren dat het bestrijden van jeugdcriminaliteit kan zorgen voor een hoger gemiddeld opleidingsniveau.

Webbink, D., P. Koning, S. Vuji en N. Martin (2008) *Why are criminals less educated than non-criminals?* CPB discussieartikel nr 114.

Innovatie

De **Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling** onderzoekt de relatie tussen onderwijs en innovatie in de OESO-landen. De organisatie stelt dat hoewel de meeste OESO-landen een economie willen zijn die gebaseerd is op kennis en innovatie, dit nog niet blijkt uit de manier waarop onderwijs in deze landen gegeven wordt. De OESO stelt dat onderwijsomgevingen die mensen effectief voorbereiden op een arbeidstoekomst in een innovatieve economie zich kenmerken door maatwerk, groepgericht leren en tentamens die niet alleen de kennis, maar ook het diepere begrip van de student testen. Het op onderzoek en ontwikkeling gerichte leren kenmerkt zich volgens de organisatie door een concentratie op processen in plaats van uitkomsten.

OESO (2008) *Innovating to learn, learning to innovate*. Parijs: OESO.

Overleven

Voor **De Nederlandsche Bank** analyseren O'Donell *et al.* wat de effecten van de eigen subjectieve levensverwachting zijn op de leeftijd waarop werknemers pensioneren. Er blijkt een positief verband te zijn tussen de subjectieve levensverwachting en de uittredingsleeftijd, zodat een persoon die optimistischer is over zijn verwachte leeftijd, later de arbeidsmarkt verlaat. Daarnaast vinden de auteurs dat iemand die veel bezittingen heeft, gemiddeld eerder uittreedt, en iemand met een hoog loon later uittreedt. Mannen en vrouwen verlaten de arbeidsmarkt gemiddeld later als hun partner ook werkt, terwijl vrouwen de arbeidsmarkt eerder verlaten voor elk kind dat zij hebben, wat volgens O'Donell *et al.* de suggestie wekt dat deze vrouwen de arbeidsmarkt verlaten om op eventuele kleinkinderen te passen.

O'Donell, O., F. Teppa en E. van Doorslaer (2008) *Can subjective survival expectations explain retirement behaviour?* DNB werkdocument nr 188.